

nant, Todos per Codòs etc.

Nampió, V. Nempas (ape. a *Cabó*)

La NAORA

Partida del terme de Benaguasil (Camp de Llíria) (xxx, 96.3).

A Cullera, *Nora* (xxxI 80.12). *Nores* 'sínies' va usar 10 Jaume Roig (*DECat.* v, 958b).

A Calp *El Nôro* (xxx, 131.25).

Nafora a Mequinensa (*DECat.* l. c.) potser contaminat per *forat* i mots afins, i amb ultracorrecció d'un castellanisme aragonès *boradar* per *foradar*. 15

ETIM. Provenen de l'àrab *nā'ûra* 'sínia' (*DECH* IV, 238b3-29). J.F.C.

Naorte, V. Niarte (infra, s.v.) *Napínés, V. Nabina*

NAPRÚ, Font de ~

En el terme de Coratxà (Ports de Morella) (xxvii, 145.11).

ETIM. Forma mossàrab del llatí FONTANA APRŪNA, 'font dels senglars', derivat de *aper* 'senglar'. De la pron. morisca *fontân-aprunâ*, entès com *fon-denaprune* (per la sonoritat del *ʔ* aràbic), i catalanitzat com *-naprú(n)*. J.F.C.

NÀQUERA

Poble al Nord de València, en l'ampit de la serra 35 La Calderona, uns 20 k. NNO. de la capital, uns 15 a l'O. de Morvedre; és entre Serra, uns tres més amunt, i Bétera, al peu de la muntanya, on s'ajunta el torrent que davalla de Nàquera amb el riu provinent d'Olocau.

Oït *nàkera* en les enq. de 1932, en els pobles circumdants, i en la de Nàquera (xxx, 65-69). Gentilicis: *naquerà, naquereny*, segons *AlcM.* Dóna una bona descripció del seu terme i produccions Cavanilles (I, 45-47); destacant-hi, en particular, amb 45 estudi directe i detallades observacions, les importants pedreres, de marbre, que hi han cavat fondes c l o t a d e s.

MENCIONS ANT. En el *Rept.*, entre les alqueries donades «francament», amb data d'abril de 1237, a 50 Gil de Arosillo, fill de Pelegrín d. A.: «alqueria de *Nachara* de la *Serra*» (Bof. 371.1f.). Es té, doncs, la impressió, ben versemblant, que de primer el nom propi *Nácara* s'aplicaria conjuntament als dos termes, tan propers, de Nàquera i Serra, i potser després s'especialitzarien les dues denominacions: afec-

tant, per abreuïment, el nom de *Serra* a la part de muntanya amunt, i quedaria la resta de la denominació per a l'alqueria de més avall. Després tenim *Naquera* en un doc. de 1282 (Mtz.Fdo. *Doc. Val. ACA* II, 1583).

Per SSiv. (311) sabem que eclesiàsticament pertanyien totes dues a la parr. de Torres-Torres, fins a 1534, en què se'n separà una parr. de «Serra» amb *Nàquera* com anex; i que en temps del «Beato», aquesta constava de 30 cases de moriscos, amb església. Figura en els censos de 1563 i 1572 amb 25 moriscos, el 1602 amb 22 (Lapeyre 38) i el 1609 Reglâ Boronat posen *Naquera* amb 34 mor. i «*Serra/y/ria*»¹ amb 80 (p. 109), pertanyents a senyors diferents.

En el *Rept.* apareix gran nombre de vegades una alqueria *Nacarella*, amb variants del nom, *Naquarella* (Bof. 360.3f.), *Naquerella* (194.27), «alq. de *Nacanelà*» (160.4); les variants es van repetint en més de 15 20 pàgines diferents (des de la 160 a la 360); situada vagament en te. de València; SSiv. creu que era «en las inmediaciones de Val.» i que «algunas de las viviendas constituyeron el caserío llamado *Casas de Bârcena*».

Però apareixent tantes vegades i en combinacions 25 vàries, sembla que designaria llocs d'un territori extens: p. ex. p. 194.27 és «juxta Xilbela del Axarquia», cosa que ja devia ser prou apartada de la ciutat, puix que formava contrast amb *Xilbela del Algarbia* (p. 16), que lògicament, essent més a garbí, seria més propera a la ciutat. Cal sospitar, doncs, que podria designar un territori que s'hi estengués des de cap al 30 peu de la serra de Nàquera fins prop de la ciutat. Així, doncs, hem de creure que és un derivat del nom de *Nàquera* proveït d'un sufix diferenciador.

ETIM. L'únic que se n'ha escrit, amb caràcter crític i bona base, ha estat en una nota de 1937 (*BBC* xxxiii), en què jo el posava en relació amb l'arrel pan-aràbiga *nqr* 'pegar, picar, cavar' (Dozy, *Suppl.* II, 709; Lane 40 2838), i establint contrast amb un altre derivat de l'arrel: «*naqîr canalis*» (*RMa.*): el que ha donat el mot tortosí *naquêra* 'recipient en la sînia'.

És una arrel que ha donat molts deriv.: verb *naqar* «cornear con cuerno» (*PAlc*), «pulsare ad portam» etc. (*RMa.*): alguns d'ells partint de la idea de 'repicar, sonar', altres amb la de 'colpir, perforar'; d'on nocions entorn de la idea de 'forat, clot': *niqr* «trou» (*Mobit*), *nuqra* 'clatell, forat de la nuca' (*Bq.* etc.), *grenouillère* (ib.), 'vulva' (1001 N.): i espt. *naqr*: «cavitas in asse profundior» *Qamûs* (Freitag IV, 322).

Nâcares indret de la costa del delta de l'Ebre recollit en un mapa de 1571; i en el *Derrotero* de 1773: «el caño de Nâcares» que seria el «Canal de l'Alfacada», segons M.T. Montanya, *Noms Sotaiguats*, II 393. 'Canal': doncs, també lloc enclotat.

Algunes consten també amb vocal *â*: *nâqara*